

Byrådssak 1041/21

Forskrift om smitteverntiltak på byggeplasser i Oslo kommune, 02.03.2021

Sammendrag:

Smittesituasjonen i Oslo er alvorlig og har utviklet seg raskt i negativ retning de siste uker. Oslo opplever en kraftig økende smittetrend, og Folkehelseinstituttet (FHI) antar at den engelske virusvarianten nå utgjør 50 – 70 % av smittetilfellene i Oslo.

Situasjonsrapport fra FHI 24.2. estimerer R til 1,4 (konfidensintervall 0,9,-1,9) for ukene 6-7. Det er registrert flere utbrudd og klynger i alle bydelene i Oslo med mistanke om muterte virus. Oslo har opplevd smitteutbrudd på flere byggeplasser.

Oslo kommune er bekymret over situasjonen og det er behov for raskt å iverksette ytterligere strenge tiltak for å snu smitteutviklingen. Oslo kommune har mottatt skriftlige anbefalinger fra FHI om tiltak og smittevernoverlegen i Oslo kommune har gitt sine anbefalinger i notat av 28.2. Et av tiltakene som foreslås er å forskriftsfeste en smittevernveileder kombinert med et målrettet og intensivert TISK-arbeid for byggenæringen. Denne byrådssaken om smittevern på byggeplasser må ses i sammenheng med øvrige tiltak i egen byrådssak. I denne saken skal forskrift om smitteverntiltak på byggeplasser i Oslo vedtas.

Usikkerhet knyttet til utvikling av smittesituasjonen og alvorligheten i utviklingen gjør at det må foretas en ny vurdering av smitteutvikling på byggeplasser og denne forskriften innen 3 uker.

Saksfremstilling:

Pr 01.03. er det registrert 1124 nye smittede i uke 8. Der en økning på 54 prosent fra uke 7 (733 smittetilfeller), og 130 % økning fra uke 6, og nær en tredobling fra uke 5.

I Oslo er det registrert 268 smittede per 100.000 og for Norge 84 per 100.000 siste 14 dager.

Situasjonsrapport fra FHI 24.2. estimerer R til 1,4 (konfidensintervall 0,9,-1,9) for uke 6-7. Det er registrert flere utbrudd og klynger i alle bydelene i Oslo med mistanke om muterte virus. I «Varsel og rask vurdering av situasjonen med nye virusvarianter i Oslo og Viken» fra 27.2.2021 melder FHI at «Den engelske virusvarianten antas nå å utgjøre 50 – 70 % av tilfellene i Oslo, og i overkant av 50 % av tilfellene i Viken. Den engelske varianten er nå den dominerende varianten i Oslo og Viken.»

En av næringene som har opplevd flere smitteutbrudd er byggenæringen. Det er avdekket flere tilfeller av smitteutvikling på byggeplasser i Oslo. Situasjonen er uoversiktlig både knyttet til smittespredning og knyttet til sporing av hvor smitten startet. Flere av de påviste tilfellene er knyttet til arbeid på byggeplass hvor ansatte også har koblinger til andre byggeplasser. Det er påvist smittespredning mellom byggeplasser og en særskilt risiko er knyttet til innkvartering av ansatte som bor trangt.

For å få oversikt over situasjonen, og motvirke spredning av smitte, er det helt vesentlig å iverksette tiltak raskt for å begrense aktivitet som innebærer fare for smitte med spesielt mutert virus i byggenæringen. Denne byrådssaken omhandler derfor tiltak i byggenæringen for å begrense smitte i form av en forskrift for smittevern på byggeplasser.

Byrådets vurdering og smittevernfaglig vurdering

Byrådet ser svært alvorlig på smittesituasjonen i Oslo. Byrådet har derfor mandag vedtatt forsterkede smitteverntiltak i Oslo for øvrig. For at kommunen skal få oversikt over smittesituasjonen, og for at de øvrige forsterkede smitteverntiltakene skal få effekt, er det nødvendig at den bransjen hvor det faktisk pågår utbrudd sikrer forsvarlig drift.

Det er behov for å iverksette forskriften for smittetiltak i byggenæringen og tiltakene raskt. Parallelt med iverksettelse av forskriften vil byrådet forsterke og målrette innsatsen med testing og smitteoppsporing på byggeplasser. Byrådet vil også understreke viktigheten av at arbeidsgivere påser at regelverket for karantene og isolering for sine ansatte overholdes og at Arbeidstilsynet forsterker sin innsats med tilsyn på arbeidsplasser.

Smittevernoverlegen anser at tiltakene som byrådets iverksetter samlet og enkeltvis fremtrer målrettede ut i fra dagens smittesituasjon. Vurderingene er gjort i henhold til smittevernlovens § 4-1. Beslutningen om å forskriftsfeste regler for smittevern på byggeplasser er basert på en klar medisinskfaglig og smittevernfaglig begrunnelse.

På grunn av behovet for rask innføring er det ikke gjennomført normal høring av forskriften. Det har imidlertid vært gjennomført møte med representanter for arbeidsgiver- og arbeidstakersiden innenfor byggenæringen. Det er et umiddelbart behov for smitteverntiltak på byggeplassene i Oslo, noe som gjør at det ikke er mulig å oppfylle forvaltningslovens krav til offentlig høring, jmfør unntaket i forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav b. Forskriften kunngjøres på Lovdata.

Det ble gjennomført et møte med Byggenæringens landsforening og Fellesforbundet ved bygningsarbeidernes Fagforening den 28.februar. Begge aktørene understreker at det er behov for å innføre et strengere regelverk i Oslo i form av en forskrift for smittevern for byggeplasser i Oslo.

Byggenæringens landsforening har i notat av 28.2. kommet med innspill til forskriften i Oslo kommune. Byggenæringens landsforening viser til utilsiktede konsekvenser av tilsvarende forskrift som har vært gjeldende i Bergen. Oslo kommune har imøtekommet disse innspillene.

Tiltakene som innføres bygger på bransjens egne regler. Ved å forskriftsfeste disse kan brudd sanksjoneres. Mulighet for sanksjonering har betydning for etterlevelsen av forskriften. I denne

forskriften legges det også inn krav som kommer i tillegg til anbefalinger gitt i bransjens egen veileder. Avdekkes det brudd på bestemmelser i forskriften vil disse bli anmeldt. Oslo kommune vil sørge for en intensivt innsats med stikkprøvekontroll på byggeplasser i tillegg til Arbeidstilsynets tilsynsvirksomhet for å sikre etterlevelse av forskriften.

Hjemmel for forskriften er smittevernloven § 4-1, 1 ledd gir i bokstav b). Denne bestemmelsen åpner for «stenging av virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, svømmehaller, flyplasser, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser – eller begrensninger i aktiviteter der».

Det innføres ikke stengning, men innføring av krav og begrensninger. Tiltakene er således mindre inngripende enn ved nedstengning. Hensikten er at strenge smitteverntiltak medfører at bygg- og anleggsplassene kan fortsette driften, men det kan oppstå noe forsinkelser i prosjekter. Dermed anses ikke ulempene som så store.

I forskriften § 3 gjøres etterlevelse av anbefalinger i Byggenæringens landsforening (BNL) sin bransjestandard om smittevern til forskriftsfestede krav, og etterlevelse skal dokumenteres. I tillegg skal munnbind og håndsprit være lett tilgjengelig, og det stilles krav til 2 meters avstand til andre, eventuelt bruk av munnbind. Det skal videre føres lister over alle som har vært på byggeplassen.

I § 4 stilles krav til pauserom, garderober og sanitære forhold.

§ 5 regulerer hvem som kan være til stede på byggeplassen. Hensikten er at bygningsarbeidere skal begrenses fra å arbeide ved flere byggeplasser samtidig, med noen unntak som er nærmere spesifisert. Forskriften er ment å ha begrenset varighet.

I § 6 stilles krav til at det skal være en ansvarlig person til stede på byggeplasser som har mer enn fem personer til stede.

I § 7 stilles krav til samarbeid med Oslo kommunes smittevernmyndighet. Det er ikke lov hjemmel for pålegg om testing, men arbeidere med tegn til luftveissymptomer, eller som er bedt om å teste seg skal bortvises fra arbeidsplassen.

I tillegg til eventuell straffeforfølgning vil kommunen ved enkeltvedtak kunne stenge ned virksomheter hvor det avdekkes konkrete brudd på smittevernkravene.

De foreslåtte begrensninger vurderes som nødvendige for å slå ned på pågående smitteutbrudd og for å forebygge ytterligere utbredelse av muterte virus. Tiltakene er basert på smittevern faglige begrunnelser, og vurderes etter en helhetsvurdering som tjenlige, jf. smittevernloven § 1-5.

Byrådet mener forskriften er nødvendig og forholdsmessig for å forhindre at vi skal få et større utbrudd av mutert covid-19 virus. Se vedlagte vurdering fra smittevernoverlegen datert 28.2.

Vedtakskompetanse

I henhold til smittevernloven § 4-1, har kommunestyret myndighet til å fatte vedtak etter loven. Smittevernoverlegen har myndighet til å fatte hastevedtak.

Ved bystyrets behandling av Smittevernplan for Oslo kommune, er byrådet delegert bystyrets myndighet etter smittevernloven til å treffe vedtak i enkeltsaker med byomfattende karakter, jf. bystyrets vedtak 330/00 nr. 2 – Smittevernplan for Oslo, jf. sak 303/16.

Myndigheten er videredelegert til byråden med ansvar for eldre, helse og arbeid (nå helse, eldre og innbyggertjenester), men den er begrenset til saker som er av ikke-prinsipiell betydning etter kommuneloven § 10-2 femte ledd. Forskriften som vedtas i denne saken anses å være prinsipiell, og legges derfor frem for byrådet.

Byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Forskrift om smitteverntiltak på byggeplasser i Oslo kommune, 02.03.2021.

Vedtatt av byrådet i Oslo kommune 02.03.2021 med hjemmel i smittevernloven § 4-1 og bystyrets vedtak 330/00 nr. 2 – Smittevernplan for Oslo, jf. sak 303/16.

Forskrift om smittevern på byggeplasser

§ 1. Formål og virkeområde

- (1) Forskriften skal bidra til at vi ikke får en ukontrollert spredning av mutert covid-19 virus i samfunnet i en periode hvor det er økte smitteutbrudd i Oslo kommune blant annet som følge av utbrudd knyttet til byggeplasser i Oslo kommune.
- (2) Forskriften gjelder byggeplasser i Oslo kommune og byggeplasser der Oslo kommune er byggherre.

§ 2. Definisjoner

- (1) Med byggeplass menes alt bygg- og anleggsarbeid som vil vare utover 15 virkedager eller den forventede arbeidsmengde overstiger 250 dagsverk.
- (2) Arbeidsgiver er ansvarlig for oppfølging av forskriften. Når ansvar etter denne forskrift legges til arbeidsgiver omfatter det også et ansvar for innleide og selvstendige oppdragstakere, på samme måte som § 2.2 (1) i arbeidsmiljøloven.

§ 3. Smittevernfaglig drift på byggeplasser

- (1) Byggenæringens landsforening (BNL) bransjestandard (datert 17.02.21) om smittevern skal følges på byggeplasser. Anbefalinger i standarden gjelder som påbud i denne forskriftens virketid.
- (2) Etterlevelse av bransjestandard skal kunne dokumenteres i form av planer og oppslag på arbeidsplassen.
- (3) Det skal være lett tilgjengelig munnbind og håndsprit på byggeplassen.

- (4) Arbeidsgiver skal sikre at det er minst 2 meter avstand til andre personer på byggeplassen. Ved levering av varer skal avstandskravene overholdes også til personell som leverer varene. Når det er fare for at avstandskravet ikke kan følges, skal det brukes munnbind eller støvmaske.
- (5) Arbeidsgiver er ansvarlig for at det føres liste over alle som har vært på byggeplassen, med oversikt over tidspunkt og dato de har vært på byggeplassen. Listen over arbeidere må behandles i tråd med GDPR. Listen skal utleveres til smittesporere på forespørsel. Arbeidsgiver skal aktivt bidra til å få kontakt med smittede og bidra til at smittede personer og deres nærkontakter har kunnskap om regler knyttet til karantene og isolasjon.
- (6) Arbeidsgiver er ansvarlig for at arbeidere som får luftveissymptomer straks forlater arbeidsplassen. Hender skal sprites og munnbind påføres før hjemreise.

§4. Krav til pauserom, garderober og sanitære forhold

- (1) Arbeidsgiver er ansvarlig for at det skal være mulig å holde 2 meters avstand til andre arbeidere på pauserom, i garderober m.v. Det skal være god ventilasjon i rom som benyttes.

§ 5. Hvem som kan være til stede på byggeplassen

- (1) Antallet personer som er til stede på byggeplassen skal begrenses til det antall personer som er helt nødvendig for driften. Personer som har oppgaver på byggeplassen, skal ikke arbeide på andre byggeplasser så lenge forskriften gjelder.
- (2) Dette gjelder ikke for personer som har avsluttet sine oppgaver på et prosjekt og skal over til en ny byggeplass. Spesialistoppgaver av kortere varighet, samt nødvendig renhold, fagopplæringsoppgaver og kontroll- og sikkerhetsoppgaver kan utføres på flere byggeplasser, forutsatt at personellet testes minst hver 7. dag.
- (3) Ledelse av virksomheter som er listet etter DSBs definisjon av samfunnskritiske funksjoner må selv gjøre unntak for eget nøkkelpersonell når dette er strengt nødvendig for å opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner.

§ 6. Ansvarlig på byggeplassen

- (1) Arbeidsgiver skal ha god kunnskap til Bransjestandard om smittevern for BNL og generelle smittevernregler. Arbeidsgiver skal påse at alle arbeidere som har tilgang til byggeplassen, har tilstrekkelig kunnskap om smittevern som beskrevet i gjeldende bransjestandard.
- (2) Arbeidsgivers representant skal være til stede på byggeplassen når det er mer enn 5 personer til stede. Dette kan være arbeidsgivers representant, personell fra bedriftshelsetjeneste eller annet personell som har god kunnskap om Bransjestandard om smittevern for BNL.

- (3) Det skal være vakthold på byggeplasser med mer enn 10 ansatte som går kontrollrunder hver time og som påser at avstandskrav og andre smitteverntiltak til enhver tid følges, herunder bestemmelser om rengjøring som beskrevet i Bransjenormen. Kontrollrundene skal dokumenteres. Brudd skal straks påtales og dokumenteres av den som gjennomfører kontrollen.

§ 7. Testing av arbeidere

- (1) Samtlige virksomheter som er involvert i byggeprosjektet skal samarbeide med Oslo kommunes smittevernmyndighet om testing av arbeidere på byggeplasser, i tråd med de faglige anbefalingene som til enhver tid kommer fra smittevernmyndigheten.
- (2) Arbeidere som viser tegn til luftveissymptomer, eller som er inkludert i den gruppen som av kommunens smittevernmyndighet er bedt om å teste seg, og som motsetter seg dette, skal bortvises fra arbeidsplassen av arbeidsgiver.

§ 8. Straff

- (1) Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser i denne forskriften, kan straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder, jf. smittevernloven § 8-1.

§ 9. Ikrafttredelse, varighet

- (1) Forskriften trer i kraft 2. mars 2021 og gjelder til og med 23. mars 2021.

Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester, den 02.03.2021

Rina Mariann Hansen

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester

Byrådet, den 02.03.2021

Raymond Johansen

Vedlegg:

1. 2021 02 28 Smittevernoverlegens vurdering